

**Amber
Grid**

AB „Amber Grid“
Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius
Tel. (8 5) 236 0855
Faks. (8 5) 236 0850
El. paštas info@ambergrid.lt
www.ambergrid.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre
Įmonės kodas 303090867
PVM mokėtojo kodas LT100007844014
A. s. LT71 7044 0600 0790 5969, AB SEB bankas

Valstybinei kainų ir energetikos
kontrolės komisijai
Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius

2018-12- Nr. 7-291-
] 2018-11-15 Nr. R2-(D)-2488

**DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2008 M. LAPKRIČIO 17 D.
NUTARIMO NR. O3-187 „DĖL GAMTINIŲ DUJŲ NAUJŲ VARTOTOJŲ PRIJUNGIMO ĮKAINIŲ
SKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO DERINIMO**

Teikiame AB „Amber Grid“ pasiūlymus ir pastabas dėl paskelbto viešajai konsultacijai Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nutarimo *„Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2008 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. O3-187 „Dėl Gamtinių dujų naujų vartotojų prijungimo įkainių skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo projekto (toliau – Metodika) derinimo.*

PRIDEDAMA: AB „Amber Grid“ pasiūlymai dėl Metodikos pakeitimo, 11 lapų.

Generalinis direktorius

Saulius Bilys

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

R. Kaluinienė, tel. (8 5) 232 7751, el. p. r.kaluiniene@ambergrid.lt

AB „Amber Grid“ (toliau – Bendrovė) pastabos ir pasiūlymai paskelbtai viešai konsultacijai teisės akto projektui „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2008 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. O3-187 „Dėl Gamtinių dujų naujų vartotojų prijungimo įkainių skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo

Eil. Nr.	Nutarimo dalys, dėl kurių teikiama pastaba	AB „Amber Grid“ pastaba / pasiūlymas
1.	Bendra ir svarbiausia pastaba	<p>Mūsų nuomone, Metodikos projekto nuostatos (nei formulės) neužtikrina, kad prijungiant naują sistemą, nebus didinamos kainos esamiems vartotojams.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, kad prijungimo įmokos skaičiavimas turėtų koreliuoti su principais, kaip turtas ir sąnaudos pripažįstamos reguliuojamos veiklos turto ir leidžiamosiomis pajamomis bei atitinkamai įtraukiamos į dujų perdavimo ar skirstymo paslaugų kainodarą, ir kaip jos atspindimos reguliacinėje atskaitomybėje, siūlome Metodikoje aiškiai išskirti šiuos du esminius testavimo etapus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) investicijos atsipirkimo vertinimas, neatsiperkančią per vertinimo laikotarpį sumą prilyginant prijungimo įmokai; šiam tikslui siūlome naudoti formulę: $X_1 = \sum_{t=0}^T \frac{CAPEX_t - ROI_t - C_{DA,t}}{(1 + D)^t}$ <p>čia: X_1 – prijungimo įmokos dydis, tais atvejais, kai gaunama teigiama reikšmė; kitais atvejais prijungimo įmoka prilyginama 0, Eur; $CAPEX_t$ – t-aisiais metais dujų įmonės atliekamos investicijos dėl naujo vartotojo prijungimo, Eur; D – diskonto norma, proc.; $C_{DA,t}$ – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamų nusidėvėjimo sąnaudų padidėjimas, Eur; ROI_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos investicijų grąžos padidėjimas, Eur; t – metų skaičius nuo investicijų įgyvendinimo pradžios iki jo atsipirkimo laikotarpio pabaigos.</p> 2) kainos esamiems vartotojams / sistemos naudotojams nedidrinimo vertinimas. Šiam tikslui siūlome naudoti formulę:

$$X_2 = \sum_{t=0}^T ((OPEX_t + ROI_t + C_{DA,t}) - P_t)$$

čia:

X_2 – prijungimo įmokos dydis, tais atvejais, kai gaunama teigiama reikšmė; kitais atvejais prijungimo įmoka prilyginama 0, Eur;

P_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos pajamos dėl padidėjusių transportuotinių gamtinių dujų kiekio ir (ar) pajėgumų, Eur;

$OPEX_t$ – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamos sąnaudos dėl naujo vartotojo prijungimo, Eur;

$C_{DA,t}$ – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamų nusidėvėjimo sąnaudų padidėjimas, Eur;

ROI_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos investicijų grąžos padidėjimas, Eur;

t – metų skaičius nuo investicijų įgyvendinimo pradžios iki jo vertinimo laikotarpio pabaigos.

Naujai prijungiamos sistemos valdytojas turėtų mokėti tokią prijungimo įmoką, užtikrintų abiejų sąlygų vykdymą, t. y. didesniąją sumą iš X_1 arba X_2 .

Taip pat manome, kad skaičiuojant prijungimo įmoką turi būti vertinamos ir naudingo tarnavimo laikotarpiu reikalingos reinvesticijos bei jų nusidėvėjimas.

Taip pat naujai prijungiamos sistemos valdytojas turėtų priimti įsipareigojimus transportuoti dujų kiekius ir užsakyti pajėgumus, kurie užtikrintų kainos esamiems vartotojams/sistemos naudotojams nedidininimą, įvertinant paskaičiuotą prijungimo įmoką.

Taip pat žr. 13 pastabą dėl Metodikos nuostatų, kuriomis Komisija siūlo prijungimo įmokos įverčiui naudoti FGDV, nes pastaboje pateikti argumentai papildo šį mūsų siūlymą.

2.	Bendra pastaba	Atkreipiame dėmesį, kad <i>Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodikos</i> nuostatos turi tarpusavyje koreliuoti su prijungimo įkainių Metodikos nuostatomis. T. y. skaičiuojant prijungimo įmoką numatomų ribinių pajamų ir sąnaudų komponentės turi būti apskaičiuojamos tokiais pačiais principais, kaip kad leidžiamųjų pajamų ir kainų nustatymo metodikos nuostatos leidžia jas įtraukti į ateinančių laikotarpių reguliuojamos veiklos paslaugų kainas. Kitaip atsiperkamumo bei kainos nedidrinimo skaičiavimai bus klaidingi ir atitinkamai prijungimo įmokos neadekvačios būtinųjų sąlygų įvykdymui. Todėl reikėtų peržiūrėti, ir, esant būtinybei, pakoreguoti <i>Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodiką</i> .
3.	Bendra pastaba	Siekiant skaidrumo ir aiškumo, siūlome parengti standartines Komisijos skaičiuokles (Excel modelius) dujų įmonėms veikiančioms perdavimo ir skirstymo srityse prijungimo įmokoms skaičiuoti pagal Metodikos projekte suformuluotas nuostatas ir pateikti jas kaip Metodikos priedą. Standartizuotų skaičiuoklių parengimas galėtų padėti įvertinti ir Metodikos nuostatų įgyvendinamumą.
4.	Bendra pastaba Pvz.: 5. Dujų įmonė prijungimo įmokas nebutiniams vartotojams už naujų dujų sistemų prijungimą apskaičiuoja šioje Metodikoje nustatyta tvarka, individualiai kiekvienam naujai prijungiamam nebutiniam vartotojui. 12.4. Naujas gamtinių dujų vartotojas (toliau – naujas vartotojas) – subjektas, kurio dujų sistema ar vartotojo sistema pirmą kartą jungiama prie kitos dujų sistemos arba esamas vartotojas, pageidaujantis didinti dujų suvartojimą, kai nebeužtenka esamos dujų sistemos pajėgumų. Dujų vartotojai, įsigiję dujofikuotą objektą ar atnaujinantys nutrauktas dujų tiekimo sutartis, nelaikomi naujais vartotojais;	Siūlytume naudoti Lietuvos Respublikos Gamtinių dujų įstatyme (toliau – GDĮ) apibrėžtas sąvokas („gamtinių dujų sistema“, „vartotojo gamtinių dujų sistema“, „buitinis gamtinių dujų vartotojas“, „nebutinis gamtinių dujų vartotojas“ ir pan.), siekiant išvengti painiavos teisės akta taikant praktikoje. Pavyzdžiui, 12.4 p. „naujo vartotojo“ sąvoka apima tiek vartotojo sistemą, tiek kito subjekto dujų sistemą (t. y., vertinant GDĮ apibrėžtų sąvokų kontekste, sąvoka apima tiek buitinio vartotojo, tiek nebutinio vartotojo, tiek dujų įmonės valdomas gamtinių dujų sistemas), tuo tarpu toliau metodikos projekte atskirai apibrėžiamos nuostatos tik dėl įkainių skaičiavimo „nebutiniams vartotojams“ bei „buitiniams vartotojams“. Tokiu būdu lieka neregamentuotos nuostatos dėl įmokų skaičiavimo prijungiant dujų įmonių valdomas gamtinių dujų sistemas. Atkreiptinas dėmesys, kad galiojančioje metodikos redakcijoje tokių spragų nebuvo (pvz. V skyrius reglamentuoja įkainių skaičiavimus tiek „nebutiniams vartotojams“, tiek dujų įmonės valdomoms gamtinių dujų sistemoms).

5.	<p>Bendra pastaba</p> <p>Pvz.: 2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) pagal Metodiką apskaičiuoja ir tvirtina naujų buitinių vartotojų prijungimo įkainius, kurie yra nustatomi kiekvienai dujų įmonei individualiai.</p>	<p>Metodikos projekte neretai naudojamos sąvokos „vartotojų prijungimo įkainis“ (ar pan.), tuo tarpu yra prijungiami ne vartotojai ar kiti asmenys, bet gamtinių dujų sistemos. Todėl siūlome visur Metodikos tekste naudoti sąvoką „<u>dujų sistemų prijungimas</u>“. Tai apims ir vartotojų dujų sistemas.</p>
6.	<p>Bendra pastaba</p> <p>Pvz.: 12.2. Prijungimo prie gamtinių dujų sistemos įkainis (toliau – įkainis) – Komisijos patvirtintas įkainis taikomas naujiems buitiniams vartotojams už jų prijungimą prie dujų sistemos;</p>	<p>Sprendžiant iš sąvokos „Prijungimo prie gamtinių dujų sistemos įkainis“ apibrėžimo (Metodikos 12.2. punktas), ši sąvoka naudojama vykdant skaičiavimus, taikomus tik buitiniams vartotojams, ir turėtų būti taikytina tik buitiniams vartotojams. Tačiau, Metodikos IV skyriaus pavadinimas „PRIJUNGIMO ĮKAINIŲ SKAIČIAVIMAS NEBUITINIAMS VARTOTOJAMS“, taip pat pačios Metodikos pavadinimas, kuriame yra žodis „įkainių“, bei sąvokos naudojimas kituose punktuose rodo, kad ši sąvoka taikoma visiems prijungimo atvejams (tai yra ir nebutiniams vartotojams).</p> <p>Siūlome ištaisyti prieštaravimus visame Metodikos projekto tekste – „prijungimo įkainio“ sąvoką siejant tik su buitinių vartotojų prijungimu, kitais atvejais (nesusijusiais su buitinais vartotojais) - naudojant sąvoką „prijungimo įmoka“.</p>
7.	<p>8. Prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidos negali būti pripažintos pagrįstomis, jeigu dėl jų padidėtų kainos esamiems sistemų naudotojams ir gamtinių dujų vartotojams.</p>	<p>Siūlytume punktą papildyti sutinkamai su GDĮ 37.7 str., Metodikos 8 punktą išdėstant taip:</p> <p>„8. Prijungimo prie esamų gamtinių dujų sistemų išlaidos negali būti pripažintos pagrįstomis, jeigu dėl jų padidėtų kainos esamiems sistemų naudotojams ir gamtinių dujų vartotojams. <u>Naujai dujofikuojamoms teritorijoms atsipirkimo laikotarpiui gali būti nustatyta tokia gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kaina, kuri padengtu investicijas.</u>“</p>
8.	<p>10. Vartotojo dujų sistemos prijungimo įkainiai nėra reguliuojami.</p>	<p>Įvertinus tai, kad Komisija nustato principus kaip apskaičiuojami prijungimo įkainiai, t. y. įmonės negali jo dydžio nustatyti savarankiškai, Metodikos 10 p. teiginį siūlome braukti.</p>
9.	<p>11. Dujų įmonė, atlikdama investicijų projektą, kurio vertė didesnė kaip 1,5 mln. Eur, apie tokio projekto prijungimo įmokos apskaičiavimą ir taikymą ne vėliau kaip per 30 dienų po įmokos nustatymo informuoja Komisiją, pateikdama detalizuotus prijungimo įmokos skaičiavimus.</p>	<p>Nėra aišku kokių tikslų yra siūloma Metodikos 11 punkto nuostata, o taip pat ar tai yra tik informacinio pobūdžio teikimas (kaip ataskaita), ar Komisija turi intencijų, kad toks įmokos dydis būtų su Komisija derinamas (Komisija teiktų pastabas paskaičiavimui ir pan.). Visgi, sutinkamai su GDĮ 9.2 bei 37.5 str. nuostatomis, Komisija reguliuoja buitinių vartotojų sistemų prijungimo įkainius, todėl siūlytume atsisakyti nebutinių vartotojų sistemų, dujų įmonių valdomų gamtinių</p>

		<p>dujų sistemų bei biudujų jėgainių prijungimo įmokų reguliavimo (numatant atitinkamą išlygą 11 p.). Metodikos 11 punktą siūlome pakeisti ir suformuluoti taip:</p> <p>„11. Dujų įmonė, atlikdama investicijų projektą (išskyrus nebutinių vartotojų sistemų, dujų įmonių valdomų gamtinių dujų sistemų, biudujų jėgainių prijungimą), kurio vertė didesnė kaip 1,5 mln. Eur, apie tokio projekto prijungimo įmokos apskaičiavimą ir taikymą ne vėliau kaip per 30 dienų po įmokos nustatymo informuoja Komisiją, pateikdama detalizuotus prijungimo įmokos skaičiavimus.“</p>
10.	<p>12.8. Projekto ataskaitinis laikotarpis (toliau – ataskaitinis laikotarpis) – metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų, veiklos išlaidų, veiklos pajamų, mokesčių, finansavimo, skaičius. Atliekant finansinį vertinimą, prielaidos vertinamos ir skaičiavimai atliekami projekto ataskaitiniam laikotarpiui, kuris lygus investicija sukuriama turto eksploatacijos (nusidėvėjimo) laikotarpiui, bet ne ilgesniam kaip dujų įmonės ir vartotojo suderintam metų skaičiui. Jei investuojama į infrastruktūrą, kurios sudedamųjų dalių eksploatacijos (nusidėvėjimo) laikotarpiai yra skirtingi, projekto ataskaitinio laikotarpio trukmė metais yra lygi infrastruktūros sudedamųjų dalių svertinio nusidėvėjimo vidurkiui, matematiškai suapvalintam iki sveikojo skaičiaus, bet ne ilgesnė nei dujų įmonės ir vartotojo suderintas metų skaičius;</p> <p><...></p> <p>14. Investicijų į dujų sistemų tiesimą ataskaitinis laikotarpis nebutiniams vartotojams nustatomas dujų įmonės ir nebutinio vartotojo susitarimu. Rekomenduotina jo trukmė – 15 metų.</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad šioje sąvokoje nurodomas tiek tam tikru laikotarpiu vertinamas atsipirkimas, tiek prijungiamos sistemos valdytojo įsipareigojimai, manome, būtų teisingiau naudoti sąvoką „vertinimo“, o ne „ataskaitinis“ laikotarpis. Atitinkamai taisytnas visas Metodikos dokumento tekstas.</p> <p>Komisijos nuostatą dėl turto vienetų nusidėvėjimo vidurkio skaičiavimo siūlome braukti iš šios Metodikos. Taip pat analogišką argumentuotą pastabą buvome pateikę derinant <i>Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 10 d. nutarimo Nr. O3-100 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2003 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. O3-35 „Dėl Energetikos įmonių investicijų projektų derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimo</i> tvarkos projektui.</p> <p>Atsipirkimo ir vertinimo laikotarpius sieti su naujo vartotojo ar kitos dujų sistemos prijungimui panaudotos infrastruktūros elementų nusidėvėjimo laikotarpiais nėra tikslinga, kadangi pastačius jungtį, jos pajėgumai turės būti išlaikomi nepriklausomai nuo to, ar tam tikri elementai nusidėvės ar ne, tol kol tie pajėgumai bus reikalingi prijungtam asmeniui – tam būtų numatomos reinvesticijos į nudėvėtą turtą ir pan., kurios taip pat vertintinos apskaičiuojant ir prijungimo įmoką/įkainį.</p> <p>Taip pat manome, kad projekto vertinimo laikotarpis turėtų būti aiškiai reglamentuotas (Bendrovės atveju – priimtinas dabartinėje Metodikos redakcijoje įtvirtintas 15 metų laikotarpis), numatant, kad išskirtiniais atvejais jis gali būti ir ilgesnis, jei išlaikomos Metodikos 29 punkto nuostatos. 15 metų projekto vertinimo ir atsipirkimo trukmė, kuri jau daug metų yra praktikuojama nesukeliant nepatogumų rinkos dalyviams, yra įtvirtinta šiuo metu galiojančioje Metodikoje ir atrodo racionali. Siūlome jos nekeisti.</p> <p>Metodikos nuostatos turėtų aiškiai įvardinti, ar normatyvinis Projekto vertinimo laikotarpis apima investicijų įgyvendinimo laikotarpį ir sukurto turto naudojimo laikotarpį, ar tik sukurto</p>

		<p>turto naudojimo laikotarpį po investicijų įgyvendinimo, tam laikotarpiui vertinant taip pat ir naujos dujų sistemos prijungimo įtaką esamai kainai.</p> <p>Taigi, atsižvelgdami į aukščiau išdėstytus argumentus, siūlome šį Metodikos punktą pakeisti ir suformuluoti taip:</p> <p>„12.8. Projekto <u>vertinimo ataskaitinis laikotarpis (toliau – vertinimo ataskaitinis laikotarpis)</u> – pilnų kalendorinių metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų įgyvendinimo ir naudingo tarnavimo, veiklos išlaidų, veiklos pajamų, mokesčių, finansavimo, skaičius. Atliekant finansinį vertinimą, prielaidos vertinamos ir skaičiavimai atliekami projekto <u>vertinimo ataskaitiniam laikotarpiui, kuris lygus investicija sukuriama turto eksploatacijos (nusidėvėjimo) laikotarpiui, bet ne ilgesniam nei 15 metų (buitinių vartotojų sistemų prijungimo atveju – 20 metų). Šis laikotarpis gali būti trumpesnis, jeigu numatomas trumpesnis prijungiamos dujų sistemos naudojimo laikotarpis, arba ilgesnis jei skaičiuojama mažesnė prijungimo įmoka pagal Metodikos 29 punktą, kaip dujų įmonės ir vartotojo suderintam metų skaičiui. Jei investuojama į infrastruktūrą, kurios sudedamųjų dalių eksploatacijos (nusidėvėjimo) laikotarpiai yra skirtingi, projekto ataskaitinio laikotarpio trukmė metais yra lygi infrastruktūros sudedamųjų dalių svertinio nusidėvėjimo vidurkiui, matematiškai suapvalintam iki sveikojo skaičiaus, bet ne ilgesnė nei dujų įmonės ir vartotojo suderintas metų skaičius;“</u></p> <p>Taip pat siūlome braukti Metodikos 14 punktą:</p> <p>„14. Investicijų į dujų sistemų tiesimą ataskaitinis laikotarpis nebuitiniams vartotojams nustatomas dujų įmonės ir nebuitinio vartotojo susitarimu. Rekomenduotina jo trukmė – 15 metų.“</p>
11.	<p>15. Prijungimo įkainis ir įmoka apskaičiuojami vadovaujantis naujo vartotojo prijungimo prašymo pateikimo metu galiojančiomis ir žinomomis prielaidomis dėl prijungimo įmokos skaičiavimo.</p> <p>16. Prijungimo įkainis ir įmoka perskaičiuojami vadovaujantis naujo vartotojo prijungimo prie dujų sistemos sutarties pasirašymo datą galiojančiomis ir žinomomis prielaidomis dėl prijungimo įmokos skaičiavimo.</p>	<p>Iš Metodikos nuostatų nėra aišku ar turi būti taikomi skaičiavimo momentu galiojantys, ar tuo momentu jau žinomi ateities parametrai, ar jų kombinacija? Manome, kad tikslinga būtų taikyti žinomas prielaidas ir reikšmes būsimiems laikotarpiams, jeigu jos jau žinomos įmokos skaičiavimo metu. Siūlome tokias 15 ir 16 punkto redakcijas:</p> <p>„15. Prijungimo įkainis ir įmoka apskaičiuojami vadovaujantis naujo vartotojo prijungimo prašymo pateikimo metu galiojančiomis, o, jei skaičiavimo metu yra jau žinomi artimiausių laikotarpių parametrai - ir žinomomis ateities prielaidomis dėl prijungimo įmokos skaičiavimo.</p> <p>16. Prijungimo įkainis ir įmoka perskaičiuojami vadovaujantis naujo vartotojo prijungimo prie dujų sistemos sutarties pasirašymo datą galiojančiomis, o, jei skaičiavimo metu yra jau žinomi artimiausių laikotarpių parametrai - ir žinomomis ateities prielaidomis dėl prijungimo įmokos</p>

12.	<p>17.1. eksploataavimo sąnaudų, kurios nustatomos, kaip vidutinės dujų įmonės sąnaudos, priskirtos dujotiekių eksploatavimui (Eur/km), skaičiavimuose naudojant dujų įmonės patiriamas pagrįstas sąnaudas prijungimo įmokos ar įkainio skaičiavimo metais;</p>	<p>skaičiavimo.“</p> <p>Įvertinant tai, kad prijungimo prie perdavimo sistemos atvejais, prijungiant kitą dujų sistemą yra įrengiamos dujų apskaitos bei slėgio reguliavimo sistemos (stotys), kurių eksploataavimo sąnaudų pobūdis kitoks negu dujotiekių linijinės dalies, bei tai, kad prijungimui įrengtini įrenginiai gali sąlygoti skirtingus sąnaudų lygius dėl taikytinų kitų technologinių sprendimų nei šiuo metu esantys (naujo tipo filtrai, apskaitos prietaisai ir pan., kurie sąlygotų kito lygio sąnaudas nei tuo metu patiriamos), tam, kad galima būtų tiksliau įvertinti eksploataavimo sąnaudas, Metodikos 17.1 punktą siūlome papildyti nuostata, kad taip pat vertinamos ir kitos su dujų sistemos sudedamosiomis dalimis susijusios sąnaudos (Dujų skirstymo stočių ir pan.), ir išdėstyti punktą taip:</p> <p>„17.1. eksploataavimo sąnaudų, kurios nustatomos, kaip vidutinės dujų įmonės sąnaudos, priskirtos dujotiekių eksploatavimui (Eur/km), <u>dujų įmonės patiriamų kitų įrenginių (įrengimų) eksploataavimo sąnaudų</u>, skaičiavimuose naudojant dujų įmonės patiriamas <u>ar numatomas pagrįstas sąnaudas prijungimo įmokos ar įkainio skaičiavimo metais.</u>“</p>
13.	<p>21. FGDV(I) apskaičiuojama pagal (1) formulę:</p> $FGDV(I) = \sum_{t=0}^T \frac{CF_t}{(1+D)^t} = \sum_{t=0}^T \frac{P_t - CAPEX_t - OPEX_t - ROI_t - C_{DA, t}}{(1+D)^t}; (1)$ <p>čia: CAPEX_t – t-aisiais metais dujų įmonės patiriami kapitalo kaštai dėl naujo vartotojo prijungimo, Eur; D – diskonto norma, proc.; C_{DA, t} – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamų nusidėvėjimo sąnaudų padidėjimas, Eur; ROI_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos investicijų grąžos padidėjimas, pakoreguotos pagal Aprašo reikalavimus, Eur; P_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos pajamos dėl padidėjusių transportuotinių gamtinių dujų kiekio ir (ar) pajėgumų, Eur; t – metų skaičius nuo investicijų įgyvendinimo pradžios iki jo ataskaitinio laikotarpio pabaigos.</p>	<p>Siūlome atsisakyti ketinimo prijungimo įmoką skaičiuoti FGDV būdu (argumentus žr. pirmojoje svarbiausioje bendroje pastaboje). O šiame punkte siūlome nurodyti tokią formulę:</p> $X_1 = \sum_{t=0}^T \frac{CAPEX_t - ROI_t - C_{DA, t}}{(1+D)^t}$ <p>čia: X₁ – prijungimo įmokos dydis, tais atvejais, kai gaunama teigiama reikšmė; kitais atvejais prijungimo įmoka prilyginama 0, Eur CAPEX_t – t-aisiais metais dujų įmonės atliekamos investicijos dėl naujo vartotojo prijungimo, Eur; D – diskonto norma, proc.; C_{DA, t} – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamų nusidėvėjimo sąnaudų padidėjimas, Eur; ROI_t – t-aisiais metais dujų įmonės gautinos investicijų grąžos padidėjimas, Eur; t – metų skaičius nuo investicijų įgyvendinimo pradžios iki jo atsipirkimo laikotarpio pabaigos.</p> <p>Taip pat žr. bendrą pastabą dėl Metodikos nuostatų, kuria Bendrovė siūlo prijungimo įmokos dydį vertinti dviem etapais (atsipirkimo ir kainos esamiems vartotojams nedidindimo aspektais), nes toje pastaboje pateikti argumentai papildoma šį mūsų siūlymą.</p>

<p>OPEX_t – t-aisiais metais dujų įmonės patiriamų operacinių sąnaudų padidėjimas, Eur;</p> <p>WACC – laikotarpiui, per kurį planuojama prijungti naują vartotoją, Komisijos nustatytų dujų įmonės kainų viršutinėms riboms apskaičiuoti naudota investicijų grąžos norma. Jeigu laikotarpiui, per kurį planuojama prijungti naują vartotoją ar naują dujų sistemą, dujų įmonės kainos viršutinė riba nėra nustatyta (pakoreguota), remiamasi investicijų grąžos norma, naudota paskutinei galiojančiai dujų įmonės kainos viršutinei ribai apskaičiuoti, proc.;</p> <p>Q_t – t-aisiais metais dujų įmonės planuojamo transportuoti dujų kiekio ir (ar) užsakytų pajėgumų padidėjimas sąlygotas naujo vartotojo prijungimo, MWh arba MWh/parą/metus.</p> <p>22. Investicijų grąža (ROI_t) apskaičiuojama pagal (2) formulę:</p> $ROI_t = RAB_t \times WACC; (2)$ <p>čia:</p> <p>RAB_t – sukurto reguliuojamo turto likutinė vertė t-ųjų metų pabaigoje, įgyvendinus investicijas, tenkančias konkrečiam nebuitiniam vartotojui ar naujai dujų sistemai, pakoreguota pagal Aprašo reikalavimus, Eur;</p> <p>WACC – laikotarpiui, per kurį planuojama prijungti naują vartotoją ar naują dujų sistemą, Komisijos nustatytų dujų įmonės kainų viršutinėms riboms apskaičiuoti naudota investicijų grąžos norma. Jeigu laikotarpiui, per kurį planuojama prijungti naują vartotoją ar naują dujų sistemą, dujų įmonės kainos viršutinė riba nėra nustatyta (pakoreguota), remiamasi investicijų grąžos norma, naudota paskutinei galiojančiai dujų įmonės kainos viršutinei ribai apskaičiuoti, proc.</p>	<p>Taip pat prašome paaiškinti, kas būtent turima omenyje Metodikos projekto (1) formulės ROI_t komponentės aprašyme, kad gautinos investicijų grąžos padidėjimas turėtų būti pakoreguotas pagal Aprašo reikalavimus? Kaip būtent jis turėtų būti pakoreguotas?</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad klientų sumokėtos prijungimo įmokos apskaitomos kaip dotacijos, t. y. jų suma yra atimama iš reguliuojamo turto bazės. Todėl prijungimo įmokos dydį galima nustatyti nebet iteracijų būdu, nes RAB (taigi, ir ROI) bei prijungimo įmokos vertės yra tarpusavyje priklausomi dydžiai.</p>
---	---

<p>14.</p>	<p>24. P_t apskaičiuojamos pagal (3) formulę:</p> $P_t = Q_t \times K_{vid\ rib}; (3)$ <p>čia:</p> <p>Q_t – t-aisiais metais dujų įmonės planuojamo transportuoti dujų kiekio ir (ar) užsakytų pajėgumų padidėjimas sąlygotas naujo vartotojo prijungimo, MWh arba MWh/parą/metus.</p> <p>$K_{vid\ rib}$ – patvirtintų paskutinių 5 metų vidutinė dujų įmonės kainos viršutinė riba, Eur/MWh arba Eur/(MWh/parą/metus).</p> <p>25. $K_{vid\ rib}$ apskaičiuojama pagal (4) formulę:</p> $K_{rib\ vid} = \frac{K_i + K_{i-1} + K_{i-2} + K_{i-3} + K_{i-4}}{5}; (4)$ <p>čia:</p> <p>K_i – i-iems metams patvirtinta įmonės kainos viršutinė riba;</p> <p>i – prijungimo įmokos nustatymo ir (ar) perskaičiavimo metai.</p>	<p>Metodikos projekte siūloma naudoti retrospektyvią kainų viršutinę ribą (toliau – KVR), t. y. jos praėjusių 5 metų vidurkį, tačiau manome, kad skaičiuoklėje turėtų būti einamojo laikotarpio ir / arba perspektyviniai atitinkamų paslaugų kainų dydžiai, nes praeities duomenys neleidžia objektyviai įvertinti pajamų, kurias dujų įmonė ateityje gaus dėl prijungiamos naujos dujų sistemos. Tokiu būdu Metodikos projekte nurodytos formulės sąlygos didesnę atotrūkį tarp įvertinimo kad dėl naujo prijungimo nebūtų didinamos kainos esamiems vartotojams / sistemos naudotojams ir realios situacijos.</p> <p>Be to, perdavimo sistemos operatoriui tokių formulių neišeitų pritaikyti dėl to, kad pastaraisiais metais nuolat keitėsi Komisijos praktika, kaip nustatoma(-os) kainų viršutinė(-s) riba(-os) – už skirtingus mato vienetų, pagal atskirus taškus, subendrinta visai veiklai ir t.t... Be to, artimiausiu metu numatoma pereiti prie perdavimo paslaugos leidžiamųjų paslaugų reguliavimo (t. y. ne kainų viršutinių ribų režimo, kaip apibrėžta 2017 m. kovo 16 d. Europos Komisijos Reglamento (ES) 2017/460 (kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas) nuostatose).</p> <p>Taigi, siūlome prijungimo prie perdavimo sistemos atvejais apskritai atsisakyti KVR kaip prijungimo įmokos skaičiavimo elemento ir kaip nurodyta 1 pastaboje vertinti prijungus naują dujų sistemą numatomas gauti papildomas pajamas pagal naujausią turimą informaciją apie už tam tikrus produktus taikytinas kainas.</p>
<p>15.</p>	<p>26. Vartotojo ar asmens, prijungiančio naują dujų sistemą, dujų įmonės ir vartotojo susitarimu, prijungimo sutartyje nustatomas:</p> <p>26.1. minimalus nebuitinio vartotojo transportuotinas dujų kiekis ir (ar) pajėgumai, kuriems esant prijungtas naujas vartotojas nedidina kainos viršutinės ribos esamiems vartotojams. Įpareigojimas vartoti dujas taikomas tiek metų, per kiek metų padengiama prijungimo investicija, pagal įmonės ir vartotojo suderintus kiekius;</p> <p>26.2. minimalių nebuitinio vartotojo ar dujų sistemos transportuotinių dujų kiekių ir pajėgumų mokesčio apskaičiavimo tvarka;</p> <p>26.3. mokėjimo periodiškumas, jeigu naujas vartotojas ar asmuo, prijungiantis naują dujų sistemą, transportuoja</p>	<p>Siekiant tikslumo ir aiškumo, kad 26 punkte nurodomos dalys yra privalomos prijungimo sutartyje, prašome patikslinti 26 punkto pirmąją pastraipą, išdėstant ją taip:</p> <p>„26. Vartotojo ar asmens, prijungiančio naują dujų sistemą, dujų įmonės ir vartotojo susitarimu, prijungimo sutartyje nustatomas:“</p> <p>Siūlome papildyti Metodikos 26.1 punktą numatant, kad naujai prijungiamos sistemos valdytojas suderina ne tik transportuojamų dujų kiekį bet ir užsakomus pajėgumus ir išdėstyti jį taip:</p> <p>„26.1. minimalus nebuitinio vartotojo transportuotinas dujų kiekis ir (ar) pajėgumai, kuriems esant prijungtas naujas vartotojas nedidina kainos viršutinės ribos esamiems vartotojams. Įpareigojimas vartoti dujas taikomas tiek metų, per kiek metų padengiama prijungimo investicija, pagal įmonės ir vartotojo suderintus kiekius / <u>pajėgumus</u>;“</p>

	<p>mažesnius kiekius ar užsako mažesnius pajėgumus nei nustatyta naujo vartotojo prijungimo sutartyje.</p>	<p>Prašome patikslinti 26.2 punkto nuostatas, įvardinant, kad tai ne „kiekių ir pajėgumų mokestis“, o įsipareigojimo transportuoti minimalius kiekius ir užsakyti minimalius pajėgumus nevykdymo mokestis (už užsakytus pajėgumus ir transportuotus kiekius naujas klientas mokėtų ta pačia perdavimo ir skirstymo paslaugų sutartyse numatyta tvarka, kaip ir kiti klientai), o punktą suformuluoti taip:</p> <p><u>„26.2. prijungiamos naujos sistemos valdytojo įsipareigojimo transportuoti minimaliųs nebutinio vartotojo ar dujų sistemos transportuotinių dujų kiekiųs ir užsakyti pajėgumųs mokesčio, taikomo tuo atveju, jei šie įsipareigojimai nevykdomi, apskaičiavimo tvarka“</u></p> <p>Taip pat prašome papildyti Metodikos 26. punktą nuostata, kad esant nepriimtinais ar nežinoma įsipareigojimo vykdymo rizikai, ar prijungiamos sistemos valdytojui (vartotojui) netinkamai vykdant sutartinius įsipareigojimus, dujų įmonė gali numatyti ir įsipareigojimo vykdymo užtikrinimo priemones, nes prisiimtų įsipareigojimų nevykdymas gali lemti neigiamą poveikį ne tik dujų įmonei, bet ir esamiems dujų vartotojams/sistemų naudotojams. Prašome Metodiką papildyti šiuo papunkčiu:</p> <p><u>„26.4. esant nepriimtinais ar nežinoma naujai prijungiamos sistemos valdytojo (vartotojo) įsipareigojimų vykdymo rizikai, dujų įmonė gali prijungimo sutartyje numatyti ir įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemones. Jeigu prijungimo sutartis keičiama dėl to, kad naujai prijungiamos sistemos valdytojas (vartotojas) nesugebėjo vykdyti prisiimtų pradinių įsipareigojimų, perskaičiuojant prijungimo įmoką, dujų įmonė gali prijungimo sutartyje numatyti ir naujai prisiimamų transportavimo produktų užsakymo bei mokėjimo įsipareigojimų, ar kitų įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemones. Tuo atveju, jei jau išduodant prijungimo sąlygas, buvo numatyti būsimi prijungiamos sistemos valdytojo (vartotojo) įsipareigojimai apmokėti už minimalius perdavimo sistemos pajėgumus bei transportuoti kiekius, dujų įmonė turi teisę reikalauti, kad prijungiamos sistemos valdytojas (vartotojas) pateiktų įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemones. Dujų įmonė, prijungimo sutarties galiojimo metu identifikavusi pasikeitusią (padidėjusią) riziką dėl prijungiamos sistemos valdytojo (vartotojo) mokumo ir (ar) esant pagrįstai dujų įmonės nuomonei, kad gali būti neįvykdyti sutartimi prisiimti įsipareigojimai, turi teisę reikalauti, kad prijungiamos sistemos valdytojas (vartotojas) pateiktų įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo priemones.“</u></p>
16.	27. Užtikrinant, kad naujo vartotojo prijungimas nedidintų kainos esamiems vartotojams, vartotojo ar asmens,	<p>Prašome paaiškinti, kokiose konkrečiai situacijose būtų taikomos šio Metodikos punkto nuostatos? Ar šiuo atveju naujos sistemos valdytojas (vartotojas) gali kreiptis dėl prijungimo</p>

	<p>prijungiančio naują dujų sistemą, dujų įmonės ir vartotojo susitarimu, prijungimo sutartyje gali būti koreguojami pagal 26 punktą nustatyti įpareigojimai, atsižvelgiant į faktinį naujo vartotojo dujų suvartojimą, persirašant naujo vartotojo prijungimo prie dujų sistemos sutartį.</p>	<p>įmokos perskaičiavimo su mažesniais įsipareigojimų dydžiais (dujų kiekiais / pajėgumais) nei numatyta prijungimo sutartyje?</p> <p>Manome, kad Metodikos nuostatos iš esmės turėtų skatinti naujai prijungiamų sistemų valdytojus prisiimti realius įsipareigojimus ir juos įvykdyti. O šiuo metu siūloma Metodikos nuostata, kad dėl prijungimo kreipęsis asmuo lengvai keičia įsipareigojimų dydį, gali skatinti neatsakingą elgseną, kai iš pradžių vengiama mokėti didesnę prijungimo įmoką prisiimant didesnius transportavimo įsipareigojimus ateityje, o vėliau siekti nevykdyti ir transportavimo įsipareigojimų, tuo sukeliant neigiamas pasekmes kitiems rinkos dalyviams.</p>
--	--	---